

MICE TURIZMI: GLOBAL IQTISODIY O'SISH VA INNOVATSIYALAR UCHUN KATALIZATOR

Xasanova Nargiza
Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti "Turizm"
kafedrasi katta o'qituvchisi,
Ayubxon Shavkatov
Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti Turizm
yonalishi talabasi

Annotatsiya Uchrashuvlar, rag'batlantirishlar, konferentsiyalar va ko'rgazmalarni o'z ichiga olgan MICE turizmi global sayohat sanoatining muhim tarkibiy qismidir. Bu iqtisodiy rivojlanish, innovatsiyalar va xalqaro biznes aloqalariga sezilarli hissa qo'shadi. Ushbu maqola MICE turizmining ta'siri, rivojlanayotgan tendentsiyalar va tez o'zgaruvchan global landshaftda sektor duch keladigan muammolarni o'rganadi.

Kirish

MICE turizmi biznes bilan bog'liq sayohat faoliyatiga yo'naltirilgan kengroq turizm sanoatining ixtisoslashgan sektoridir. U korporativ uchrashuvlar va rag'batlantiruvchi sayohatlardan tortib yirik konferentsiyalar va ko'rgazmalargacha bo'lgan bir qator tadbirlarni o'z ichiga oladi. MICE turizmi nafaqat iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi, balki innovatsiyalar va sohalar bo'ylab hamkorlikni rivojlantiradi. Ushbu maqola MICE turizmining ahamiyatini ko'rib chiqadi, asosiy tendentsiyalarni ta'kidlaydi va sanoat duch keladigan muammolarni muhokama qiladi.

MICE turizmining iqtisodiy ta'siri

1. Daromadlarni shakllantirish

MICE turizmi mezbonlar uchun asosiy daromad ishlab chiqaruvchi hisoblanadi. MICE tadbirlari ishtirokchilari, odatda, dam oluvchilarga qaraganda turar joy, ovqatlanish va o'yin-kulgiga ko'proq pul sarflashadi. Global ko'rgazma sanoati assotsiatsiyasi (UFI) ma'lumotlariga ko'ra, 2019 yilda global ko'rgazmalar sanoati 325 milliard dollarga baholangan.

2. Ish o'rinlarini yaratish

MICE sektori butun dunyo bo'ylab millionlab ish o'rinlarini, jumladan tadbirlarni rejalashtirish, mehmondo'stlik, transport va marketingdagi rollarni qo'llab-quvvatlaydi. Ishbilarmon sayyohlar oqimi mahalliy iqtisodni rag'batlantiradi, bu esa bandlik imkoniyatlari va jamiyat rivojlanishiga olib keladi.

3. Infratuzilmani rivojlantirish

MICE tadbirlarini jalb qilish uchun shaharlar kongress markazlari, mehmonxonalar va transport tizimlari kabi zamonaviy infratuzilmaga sarmoya kiritadi. Ushbu investitsiyalar nafaqat ishbilarmon sayyohlar uchun jozibadorlikni oshiradi, balki mahalliy aholi va sayohatchilar uchun qulayliklarni ham yaxshilaydi.

MICE turizmining asosiy afzalliklari

1. Bilimlar almashinuvi va innovatsiyalar

MICE tadbirlari bilim almashish va innovatsiyalar uchun platforma bo'lib xizmat qiladi. Konferentsiyalar va ko'rgazmalar soha rahbarlari, tadqiqotchilar va mutaxassislarni fikr almashish, tendentsiyalarni muhokama qilish va yangi texnologiyalarni o'rganish uchun birlashtiradi. Ushbu g'oyalar almashinuvi innovatsiyalarni rag'batlantiradi va yangi mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqishga yordam beradi.

2. Tarmoq imkoniyatlari

MICE tadbirlari misli ko'rilmagan tarmoq imkoniyatlarini taqdim etadi, bu esa mutaxassislarga munosabatlar o'rnatish, hamkorlikni yo'lga qo'yish va biznes imkoniyatlarini o'rganish imkonini beradi. Ushbu o'zaro ta'sirlar ko'pincha biznes o'sishi va kengayishiga olib keladigan hamkorlikka olib keladi.

3. Madaniy almashinuv

MICE turizmi turli millat vakillarini birlashtirib, madaniy almashuvga yordam beradi. Bu turli madaniyatlar o'rtasida o'zaro tushunish, hurmat va hamkorlikni rivojlantirib, global tinchlik va totuvlikka hissa qo'shadi.

MICE turizmida rivojlanayotgan tendentsiyalar

1. Raqamli transformatsiya

Raqamli texnologiyalar integratsiyasi MICE sektorini o'zgartirmoqda. Shaxsiy va onlayn ishtirokni birlashtirgan virtual va gibridd tadbirlar tobora ommalashib bormoqda. Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR) kabi texnologiyalar voqealar tajribasi va ishtirokini kuchaytirmoqda.

2. Barqarorlik

Barqarorlik MICE turizmida ortib borayotgan ustuvorlik hisoblanadi. Tadbir tashkilotchilari va ishtirokchilari chiqindilarni kamaytirish, qayta tiklanadigan energiyadan foydalanish va mahalliy hamjamiyatlarni qo'llab-quvvatlash kabi ekologik toza amaliyotlarni o'zlashtirmoqda. Barqaror MICE turizmi nafaqat atrof-muhitga foyda keltiradi, balki jalb qilingan biznes va yo'nalishlarning obro'sini oshiradi.

3. Shaxsiylashtirish

Shaxsiylashtirish MICE turizmidagi asosiy tendentsiyadir. Kompaniyalar ishtirokchilarning o'ziga xos ehtiyojlari va afzalliklarini qondirish, ularning tajribasi va qoniqishini oshirish uchun tadbirlarni moslashtirmoqda. Shaxsiylashtirilgan marshrutlar, buyurtma xizmatlari va moslashtirilgan kontent endi MICE tadbirlarida odatiy holdir.

MICE turizmi oldida turgan muammolar

1. Iqtisodiy tebranishlar

MICE sektori iqtisodiy o'zgarishlarga sezgir. Iqtisodiy tanazzul sayohat byudjetlarining qisqarishiga va MICE tadbirlarida ishtirok etishning kamayishiga olib kelishi mumkin. Destinatsiyalar va korxonalar iqtisodiy beqarorlik ta'sirini yumshatish uchun strategiyalarni ishlab chiqishlari kerak.

2. Geosiyosiy beqarorlik

Geosiyosiy keskinlik va beqarorlik MICE turizmini buzishi mumkin. Sayohat cheklovlari, xavfsizlik muammolari va siyosiy noaniqliklar ishtirokchilarni xalqaro tadbirlarda qatnashishdan to'xtatib qo'yishi mumkin. MICE tadbirlarini muvaffaqiyatli tashkil etishni ta'minlash uchun korxonalar ushbu qiyinchiliklarni engib o'tishlari kerak.

3. Salomatlik va xavfsizlik masalalari

COVID-19 pandemiyasi MICE sektorining sog'liqni saqlash inqirozlariga zaifligini ta'kidladi. Ishtirokchilarning sog'lig'i va xavfsizligini ta'minlash hozirda eng ustuvor vazifa bo'lib, mustahkam sog'liqni saqlash protokollari, favqulodda vaziyatlar rejalari va sog'liqni saqlash texnologiyalarini qabul qilishni talab qiladi.

Xulosa MICE turizmi global iqtisodiy o'sish, innovatsiyalar va madaniy almashinuvga sezilarli hissa qo'shadigan dinamik va ta'sirchan sektordir. Iqtisodiy tebranishlar, geosiyosiy beqarorlik va sog'liq muammolari kabi muammolarga duch kelgan bo'lsa-da, sektor raqamli transformatsiya, barqarorlik va shaxsiylashtirish kabi rivojlanayotgan tendentsiyalar bilan rivojlanmoqda. Ushbu tendentsiyalarni qabul qilish va muammolarni hal qilish orqali MICE turizm sektori rivojlanishda davom etishi va global biznes va turizm kelajagini shakllantirishda muhim rol o'ynashi mumkin.

Ma'lumotnomalar

- Ko'rgazma sanoatining global assotsiatsiyasi (UFI). (2019). UFI Global ko'rgazmasi Barometri.
- Xalqaro Kongress va Konventsiya Assotsiatsiyasi (ICCA). (2020). ICCA statistik hisoboti 2019-yilgi mamlakatlar va shaharlar reytingi.
- UNWTO. (2021). Xalqaro turizmning muhim voqealari, 2021 yil nashri. Jahon turizm tashkiloti.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning "2017 yilda amalga oshirilgan asosiy ishlar yakuni va O'zbekiston Respublikasini 2018 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning eng ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan" Oliy Majlisga Murojaatnomasi. Xalq so'zi, 2018 yil 19 yanvar.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lish kerak. - T.: O'zbekiston, 2017. - 31 b.

3.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruzasi. // "Xorazm haqiqati" gazetasi. 2017 yil 18 yanvar. № 5 (19351).

4.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF - 4947-sonli Farmoni.

5.Alimov A. Qorqalpog'iston Respublikasida ekoturizmni rivojlantirishda Ustyurt platosining roli // Birja Ekspert. – Toshkent, 2017. - №4. – 53 b.

6.O'zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish Davlat qo'mitasining Xorazm viloyati hududiy boshqarmasining ma'lumotlari.